

Brüssel, 27. september 2024
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0302(COD)

13760/24
ADD 1

CODEC 1841
JUSTCIV 158
JAI 1417
CONSOM 290
COMPET 953
MI 815
FREMP 366
TELECOM 281
CYBER 264
DATAPROTECT 284

I/A-PUNKTI MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Eelnõu: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, mis käsitleb vastutust puudusega toodete eest ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/374/EMÜ (esimene lugemine) – Seadusandliku akti vastuvõtmine = Avaldus

Eesti avaldus

Eesti toetab direktiivi eesmärki ja peab võimalikuks nõustuda enamiku selles pakutud lahendustega. Direktiiviga reguleeritakse aga menetlusõigust viisil, mis toob kaasa põhimõttelised mureküsimused seoses liikmesriigi õiguse aluspõhimõtetega.

Nimelt sisaldab direktiiv maksimaalse ühtlustamise klauslit, mis reguleerib ammendavalt ka tõendite esitamist tootevastutuse küsimustes. Maksimaalne ühtlustamine toob meie õiguses kaasa murettekitava erikorra, mille raames kohaldataks erinevaid norme. Täpsemalt oleks hagejal tootevastutust käsitlevates asjades tõendite kogumisel keerulisem kohtult abi taotleda kui teistes kohtumenetlustes – nii neis, kus eeldatakse poolte ebavõrdsust, kui ka neis, kus eeldatakse poolte võrdsust.

Eesti on läbirääkimiste käigus selgitanud, et menetlustoimingute sisu ei tohiks vaidluse konkreetsest sisust tulenevalt olla põhjendamatult erinev. See tooks kaasa õiguse killustumise, õigusselguse puudumise ja eelkõige menetlusosaliste erineva kohtlemise. See võib põhjustada probleeme seoses meie põhiseadusega. Oleme juhtinud tähelepanu asjaolule, et liikmesriigi menetlusõigus on ühtne süsteem, kus erinevad menetlusõiguse osad on seotud ja tasakaalustatud menetlusõiguse muude osadega. Seega peaksime õigusselguse ja menetlusosaliste võrdse kohtlemise tagamiseks kaaluma oma riigisisises tsiviilkohtumenetlusõiguses sätestatud, tõendite esitamist käsitlevate üldnormide muutmist nii, et need vastaksid direktiivis sätestatule. Seda ei pea me aga võimalikuks, sest selline sekkumine riigisisesse õigusesse ei tohiks olla ELi õiguse eesmärk.

Lisaks sellele on tsiviilkohtumenetluste reguleerimise õiguslik alus Euroopa Liidus ELi toimimise lepingu artikkel 81, mis reguleerib piiriülest õigusala koostööd. Nimetatud õigusliku aluse puhul jälgitakse alati väga hoolikalt, et loodud normid ei läheks vastuollu liikmesriikide menetlusõigusega. Kõnealuse direktiivi õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 114, mis reguleerib siseturu rajamist ja toimimist. Meie arvates tuleks selle õigusliku aluse kohaldamisel ja samal ajal liikmesriikide menetlusõiguse reguleerimisel hoolikalt silmas pidada samu kaalutlusi. Näiteks ühel kehtival direktiivil (esindushagide direktiiv), millel on siseturuga seotud õiguslik alus ning mis käsitleb tsiviilkohtumenetlusi ja sisaldab samuti tõendite esitamise klauslit, on ainult minimaalne ühtlustav mõju. See võimaldab liikmesriikidel tugineda oma õigusnormides riigisisesele õigusele ja oma õigustraditsioonidele.

Lisaks ei või liidu õigus minna kaugemale, kui on vajalik taotletava eesmärgi saavutamiseks. Tõendite esitamist käsitlevate normide sõnastusest (regulatiivosas ja põhjenduses) nähtub aga, et eesmärk on sekkuda liikmesriigi menetlusõigusesse, luues samal ajal tõendite kogumiseks erikorra üksnes konkreetse tootevastutuse küsimuste valdkonnas. Endiselt on arusaamatu, kuidas on maksimaalne ühtlustamine käesoleval juhul õigustatud (sealhulgas see, kuidas on õigustatud selle teistsugune reguleerimine kui muudes valdkondades, kus samuti eeldatakse poolte ebavõrdsust). Lisaks ei ole läbi viidud hindamist, milline oleks sellise maksimaalse ühtlustamise tegelik mõju liikmesriikide menetlusõigusele ja õigussüsteemidele. Meie arvates ei ole taotletava eesmärgi saavutamine eespool selgitatud lahendusega proportsionaalne.

Kokkuvõttes leiab Eesti, et käesolevas direktiivis valitud lähenemisviis tõendite esitamisele ei ole asjakohane, ja jälgib muude ettepanekute puhul hoolikalt, et selline lähenemisviis ei korduks.
